

גליון

327

פרשת תזריע-מצורע תש"פ

בעניינים רבים ושונים בכוונה להכשילו, אך למרות הנסיונות החוזרים ונשנים לא הצליחו להוציא מפי ה'חפץ חיים' כל מילת גנאי, או אבק לשון הרע ורכילות על שום אדם! מילותיו היו נקיות ומבוררות בקפידה! לאחר שנוכח רבה של נובהרדוק, כי ה'חפץ חיים' הינו דברן גדול ומעורה בדעת הבריות, ואף על פי כן שולט שליטה מעולה במוצא פיו, נעתר להעניק הסכמה על ספרו.

בשיחתו של הגאון הצדיק רבי אריה לוי זצ"ל, בפני תלמידיו בישיבת 'בית אריה', הוא חשף פעם סיפור מופלא המעיד על זהירותו הגדולה של ה'חפץ חיים' בעוון לשון הרע, לו היה עד בעצמו בשנות עלומיו. הסיפור השתמר בזכרונו של אחד השומעים, הרב הגאון רבי אליהו ויספיש שליט"א, והתפרסם בספר הנפלא 'מאיר עיני ישראל' (ח"ב), וכה סיפר: "באחד הימים בעת שלמדתי בבית הכנסת הגדול, בעיר מולדתי 'אורלא' הרוסית הסמוכה לביאליסטוק, נכנס לפתע ה'חפץ חיים' בכבודו ובעצמו, שהיה מסתובב באותן תקופות בעיירות ברחבי רוסיה לצורך מכירת ספריו על שמירת הלשון. בבית כנסת זה לוח ה'שוייתי' ה' לנגדי תמיד, של עמוד החזן היה מונח צמוד לנרות שדלקו, ולא היתה זכוכית שהבדילה בין הנרות לבין ה'שוייתי' - הכתוב על גבי קלף. הפוסקים אסרו לעשות כן, כי מחום האש עלולים להימחק השמות הקדושים הכתובים בקלף ולבוא לידי בזיון, וב'משנה ברורה' (סימן א ס"ק ד) כתב ה'חפץ חיים' במפורש, כי יש למחות ביד העושים כן. כאשר ה'חפץ חיים' הבחין בזה, שאל את אחד האנשים שעמדו בקרבתו לפשר הדבר: 'מדוע אין זכוכית על לוח הקלף?'

הלה הצביע בידו על איש אחר שעמד סמוך, ואמר ל'חפץ חיים': 'הנה הוא גבאי בית הכנסת, ואינו רוצה לשים זכוכית!'

מיד זעק ה'חפץ חיים' בחרדה עצומה: 'לשון הרע! לשון הרע! וכי אני שאלתי מי לא שם את הזכוכית?', הלוא רק שאלתי מדוע אין זכוכית, ומיד נמלט מבית הכנסת כל עוד נפשו בו, כנראה כדי שלא יודע לו בהמשך מיהו הגבאי!...

רבי אריה תיאר בשיחתו: "לקול זעקותיו ולמראה הזדעזעותו של ה'חפץ חיים' הייתי בטוח כי נחש הכישו". והוסיף לומר: "המראה הזה כה השפיע עלי, אף יותר מכל ספרי המוסר שלמדתי בחיי. מאז נכנס בי פחד של ממש לדבר או לשמוע לשון הרע!..."

וְהָיָה בְּעוֹר בְּפָרוֹ לְנֹגַע צָרְעַת (יג, ב)

א"ר חגי אין הנגעים באין אלא על לשון הרע...
(דברים רבה, כי תצא, ח)

כידוע, יותר מכל, נקשר שמו של מרן ה'חפץ חיים' זצ"ל עם ענין שמירת הלשון. נושא זה היה קרוב אל ליבו עד מאוד, ועבורו הקדיש את מיטב זמנו וכוחותיו. בשנת תרל"ג הוציא לראשונה את חיבורו המופלא 'חפץ חיים' בעילום שם, חיבור שגרם להדים נרחבים והתעוררות גדולה בכל מקום אליו בא. כל העדות והחוגים היו תמימי דעה באשר לנחיצות החיבור, והרבו לזרז את חשיבות העיסוק בו, ומאז צאתו התהווה מהפך של ממש בתודעת הציבור על גודל חומר עוון לשון הרע.

במכתבו של ה'חפץ חיים', מחודש אייר תרפ"ו, הוא מעיד על עצמו: "הנה בחסד השם יתברך הגעתי לגבורות, וכמעט כל ימי לא הסחתי דעתי מלהתבונן אודות חלק הדיבור בכללו... והוא כעין הפקר להרבה מההמונים וחושבים בדעתם כי זה רק מנהג טוב וישר להיזהר מזה, ובאתי לעורר גם לנבונים שבאומה שיש להם ידיעה בתורה, ומכל מקום לא השוו בדעתם איסור זה לאיסור מרק נבילה וטריפה, שיפעם לו ליבו על זה כמה חודשים".

אולם ה'חפץ חיים' לא היה רק בבחינת 'נאה דורש' אלא גם 'נאה מקיים'. פיו היה זך ונקי, קדוש וטהור. כפי שמעיד בנו הגאון רבי אריה ליב זצ"ל, בחיבורו 'דוגמא מדרכי אבי', כי בכל שבעים השנים שהכיר את אביו, מעולם, אבל מעולם, לא שמע מפיו אף לא מילת גנאי אחת, על שום אדם ובכל מצב שהיה!.

ידוע הסיפור, שכאשר פנה ה'חפץ חיים' אל הגאון רבי ברוך מרדכי ליפשיץ זצ"ל, רבה של נובהרדוק, לקבל הסכמה לחיבורו 'חפץ חיים', הוא אמנם הביע קורת רוח רבה מהספר, מעיונו ומהיקפו, ואף הסכים עם ה'חפץ חיים' על הנחיצות הגדולה להוציאו לאור, מכל מקום סירב להעניק הסכמה מיד, וביקש מ'החפץ חיים' שישתהה מעט בביתו. בזמן זה ביקש הרב ליפשיץ מאחד מבני הבית לפתוח עימו בשיחה, לתהות על קנקנו, לעמוד על טיבו ולבחון אם אכן הוא זהיר בתחום הדיבור, עליו הוא מעורר בחיבורו. השיחה התארכה שעות ארוכות, כמעט יום שלם, נשאו ונתנו עימו

בראדין יהודי ישיש מאוד, שכל שינוי שלימות ומתקנות בלי פגעים, והסיבה לכך משום ששמר את פיו כל ימיו מלדבר דברים אסורים, וכיון ששמר בשלימות על הפה שהקדוש ברוך הוא נתן לו, הקדוש ברוך הוא שמר על פיו בשלימות...".

מעין זה, ישנה עדות מעניינת מפי הגאון הצדיק רבי יהודה סגל זצ"ל, ראש ישיבת מנצ'סטר. אשר כידוע זכה לשהות בהיכלו של ה'חפץ חיים' באחת השנים האחרונות, החל מיום הכיפורים ועד לאחר שמחת תורה. הוא נפעם להיווכח כי קולו של ה'חפץ חיים' נותר קול ערב ונעים כשל נער צעיר, למרות זקנותו המופלגת. לימים הסביר הרב סגל לפני שומעי לקחו, את פשר תופעה מעניינת זו; כל האנשים מתעבה קולם, כיון שהתלכלך פיהם בחטאי דיבור. מה שאין כן נער צעיר שעדיין לא הספיק לחטוא הרבה בפיו ובלשונו, קולו ערב ונעים. אך ה'חפץ חיים' שכל ימיו לא יצא מפיו דבר אסור, וכל ימיו קידש וטיהר את לשונו, קולו נותר ערב ונעים כשל נער צעיר לימים... [מתוך 'אוצרותיהם אמלא']

וְהִתְנַחֵם וְאֵת הַנֶּחֱמָה לֹא יִנְחֹז (לג, יג)

כתב רבינו אליעזר מגרמייזא: ג' ד'והתגלח' גדולה, רומזת ל'גמילות חסדים', לומר - גדולה גמילות חסדים ששקולה ככל התורה, שכן ג' דוהתגלח היא אמצע התורה בפסוקים (חומת אנך)

גדולי ישראל יודעים סוד זה, הם יודעים ומבינים עד כמה גמילות חסדים חשובה לפניו יתברך, אינם חסים על כוחם וזמנם ונותנים עצמם למען כל יחיד ויחיד מכלל ישראל.

סח הגה"צ רבי יעקב גלינסקי זצ"ל: כשהגרמנים כבשו את פולין מצד זה והרוסים מצד זה, 'נתבצר מקום בגיהנום...' בליטא החופשית שהוקמה בתווך, והמוני בני הישיבות מצאו מקלט בעיר וילנה. רציתי להיכנס אל הגאון רבי חיים עוזר זצ"ל, ומקורבו הגאון רבי חזקיהו יוסף מישקובסקי זצ"ל, ונקבע לי תור למחרת היום באחת עשרה בבוקר. כל הלילה לא ישנתי מרוב התרגשות, ושיננתי את סוגיות מסכת יבמות שיהיו שגורים על פי, שאם ישאלני לא אגמגם אלא אומר לו מיד: 'חמש עשרה נשים פוטרות צרותיהן וצרות צרותיהן מן החליצה ומן היבום', וכו' וכו'. הגעתי במועד, ומצאתי כשלושים איש ממתנינים לתורם, כל אחד וסאת צרותיו. לפתע נפתחה הדלת והרב מישקובסקי קרא לי להיכנס. התרגשותי גאתה. עמדתי לפני רבם של ישראל.

הייתי בטוח שהשאלה הראשונה תהיה: מה אתה לומד. השאלה השניה: מה חידשת, והשאלה השלישית: ומה עוד חידשת... במקום זה, שאל שלוש שאלות אחרות... לגמרי...

הראשונה: מתי קיבלת לאחרונה מכתב מההורים? ענית: "כבר חצי שנה שנותק הקשר". הם נשאלו בצד הרוסי, ואנחנו ברחנו לליטא מהצד הגרמני.

הרה"ג רבי יוסף זייבלד שליט"א, מחנך ותיק בת"ת תשב"ר בבני ברק, מספר כי בילדותו שמע מעין זה מפי הרב הצדיק רבי העניך טבולסקי זצ"ל, מאנשי הקרובים של ה'חפץ חיים', שזכה להתלוות אליו רבות בעיקר במסעותיו לתפוצות. בערוב ימיו שימש רבי העניך כגבאי בית הכנסת 'הגר"א' בשכונת שערי חסד בירושלים, שם זכה רבי יוסף לשמוע מפיו זכרונות מה'חפץ חיים': פעם עורר ה'חפץ חיים' בפני באי בית מדרשו, כי יש להיזהר בשבת מלהשתמש בסידורים שנקרעו בו הדפים, כי בחיבור חצאי אותיות שבשני חלקי הדף יתכן ויש בזה משום 'כותב', על כל פנים לפי דעת חלק מהפוסקים. אחד הנוכחים הגיב כמשיח לפי תומו: "והלא בכל בתי הכנסיות ישנם כאלה סידורים שנקרעו בהם הדפים". אך עוד לפני שהספיק לסיים את המשפט, מיד תפס ה'חפץ חיים' את שתי התנוכים, אטם בהם את אוזניו, והוכיח את האיש על פניו: "מדוע תדבר סרה על כל בתי הכנסיות והמדרשות...".

אלו דוגמאות קלושות הממחישות לנו מעט מזהירותו העצומה של ה'חפץ חיים', מכל סרך ואבק לשון הרע.

אחד הרבנים הנודעים שפיארו את קהילות הקודש בגרמניה קודם המלחמה, אשר פעלו רבות לחיזוק ההלכה ומניעת ההתבוללות בכרם בית ישראל, היה הגאון רבי אהרן נויבירט זצ"ל. [אביו של הגאון רבי יהושע ישעיהו נויבירט זצ"ל, מראשי ישיבת 'חכמת שלמה' ובעל 'שמירת שבת כהלכתה']. במסגרת רבנותו ופעולותיו הכבירות, היה נוסע מידי פעם בפעם לראדין, ליטול עצה וברכה ממרן ה'חפץ חיים' זצ"ל, אשר מקיתונו הדל והצנוע בקע אור תורה והוראה לכל תפוצות הגולה. באחד הביקורים קודם שנפרד ממנו לשוב לביתו בגרמניה, שאל את ה'חפץ חיים': "מידי שבת בשבת אני נושא דרשה קבועה בקהילתי, מה הרבי מורה לדבר בפניהם ולחזקם בשבת הקרובה?".

ה'חפץ חיים' כבר היה אז לעת זקנותו, במעלה גיל הגבורות, ושכב במיטתו חלוש, אך לשמע השאלה סימן באצבעו לרבי אהרן להתקרב אליו, וביקש ממנו לפתוח בידיו את פיו הקדוש. רבי אהרן היסס, צמרמורת אחזה בגופו, כיצד יהין לפתוח פה קדוש כשל ה'חפץ חיים'?. גם לא הבין למה ירמזון דבריו. אך ה'חפץ חיים' ציווה עליו פעם שניה ושלישית שיפתח את פיו. בלית ברירה נאלץ רבי אהרן למלא אחר הוראת ה'חפץ חיים' בחלחלה ובידים רפות. משנפתח הפה ראה למול עיניו פה שלם ומתוקן - כשל אדם צעיר, כששתי שורות שיניים צחורות ושלמות להפליא מעטרות את פיו משני צידיו, העליון והתחתון. "ספור את שיניי", ציוה ה'חפץ חיים', ורבי אהרן מילא אחר ציוויו מתוך אימה ויראה. רבי אהרן ספר ומצא שלושים ושתיים שיניים שלמות, מתקנות ובריאות, שן אחת לא חסרה או פגומה!.

לאחר שסיים את המשימה הקשה, ליטף ה'חפץ חיים' את ידו בחום, ואמר לו בחיור: "שאלת מה לדבר בפני בני קהילתך בשבת הקרובה, הנה תוכל לספר להם שמצאת

השאלה השניה: "האם יש לך שמיכה?". על מקום שינה לא שאלו לרבים לא היה. ישנו על ספסלי בית המדרש. אבל בלי שמיכה, עלולים היו לקפוא למוות. עניתי שיש לי, ונחה דעתו.

השאלה השלישית: "אפשר לראות את נעליך?" התביישתי, אבל לא היתה ברירה. הרמתי את המכנס המטולא, ונעלי נראו במלוא הדרך... בנובהרדוק היו אומרים על נעלי הבחורים: 'כולם אהובים כולם ברורים, וכולם פותחים את פיהם!'

מיד נתן לי כסף לקנות זוג נעליים, ואמר: "כאן ביתך, הוא פתוח עבורך עשרים וארבע שעות ביממה!".

ואני, כששמעתי, במקום לשמוח, התחלתי לבכות... מהתרגשות. הרגשתי שלמישהו אכפת ממני - לא חקר אותי על צרותיהן וצרות צרותיהן של היבמות, אלא עניינו אותו צרותי וצרות צרותי שלי...

כאלה הם גדולי ישראל! **[מתוך 'והגדת-הגש"פ']**

סיפר הרה"ג ר' טוביה לוינשטיין בשם אחיו הרה"ג ר' יצחק: באחד השנים, בשעה 11 בבוקר נכנס אברך לבית מרן **הגרא"ל שטיינמן** זצ"ל, וביקש שרבנו יהיה סנדק בעוד שעה (!) לבנו בעיר אחרת. אמר לו ר' יצחק: 'א"א לקבוע מרגע לרגע וצריך להתכונן קודם'. בדיוק באותו רגע עבר שם רבנו ליד הדלת, ור' יצחק אמר לו בבדיחותא, 'האברך הזה רוצה שרבנו ילבש את הפראק ויסע לעירו להיות סנדק'. רבנו הסתכל על האברך ואמר לו להכנס לחדרו, ושאלו מה הענין? הלה הסביר שאשתו קשה לה מהלידה ואמרה שהיא תירגע אם רבנו יהיה הסנדק ולכן ניסה היום אולי בכל אופן הוא יסכים להגיע, ואמר רבנו: 'א"כ אני נוסע'.

כשהגיעו לשם התברר שיש טעות בשעות, ורבנו צריך להישאר שם עוד שעה וחצי עד הברית... ניגש האברך להתנצל, ואמר לו אחד המשמשים שא"א כך לעכב את רבנו ושיגיד ליולדת שרבנו ניסה ורצה להיות סנדק וזה יספיק. רבנו שמע ואמר לאברך: 'תראה, הוא עסוק נורא, הוא חייב לחזור, אז הוא יחזור עם הנהג שלי, ואני אחכה פה שעה וחצי ותדאג לי רק בסוף למונית שתחזיר אותי הביתה!'

וכמובן שלבסוף גם הם נשארו עמו, וכך נשאר שעה וחצי עד הברית לאברך שכלל לא הכירו מעולם. **[מתוך 'כאיל תערוג']**

צריכים לזכור שחסד לא חייב להיות בדווקא משהו גדול, אפילו לומר לאדם מילה טובה, שלום חייכני, מחמאה כנה, אמירה משבחת, התייחסות מכבדת, אפילו שבח סתמי המעיד על הערכה - כל זה הוא בכלל חסד. כדי לאפשר לנו הצצה לכוחה של מילה, מעניקה לנו הגמרא במסכת בבא בתרא חשבון מתמטי, שכשמתעמקים בו - הידיים רועדות מהתרגשות. הגמרא אומרת שהנותן צדקה לעני זוכה ב-6 ברכות, ואילו המפייסו - הנותן לו מילה טובה, זוכה ב-11

ברכות!. ואם זוכה נותן הצדקה לתת גם מילה טובה - הרי הוא זוכה בכפל מבצעים: 6 ועוד 11 ברכות...

כי מילה טובה אחת - בכוחה להפוך עולמות, לשנות גורלות, להציל דורות. מילה טובה - עשויה להתברר כהצלת נפשות, כ-'נקודת המראה' לעתיד טוב בהרבה, כרגע מכונן באישיות של הזולת!. ועל כך יעיד המעשה הבא:

שעת ערב שגרתית, בסתם יום של חול. בקצה הרחוב עומד יהודי נכבד בגיל העמידה, ולפתע הוא מבחין באדם צעיר שחולף לנגד עיניו.

"מוישה, חכה רגע!" - הוא קורא לעברו של הצעיר, שמשפשף את עיניו וקורא בהפתעה: "רב'ה שמואל?".

"כן כן", מחייך הרב'ה שמואל, מלמד תשב"ר מיתולוגי, שכבר עשרות שנים מכהן בתפקיד. מוישה זה עבר תחת ידיו, כמוהו כל אחיו, בני דודיו, שכניו וחבריו... למעלה מאלף ילדים כבר הספיק לחנך בידי האהבות! עכשיו הוא עוצר את מוישה - שהיה תלמידו לפני כעשור ומחצה, ואומר לו "אני חייב להראות לך משהו, חייב!".

מוישה נעמד על עומדו, והרב'ה שמואל הוציא את ארנקו, ומתא פנימי משך החוצה פתקה קטנה, עליה התנוסס כתב יד ילדותי ועליז.

"מזהה את הכתב?" - הפנה הרב'ה שמואל את השאלה למוישה, שהשיב מיד: "כן, זה הכתב שלי, אבל זה ממזמן, שנים עברו מאז!".

"אכן כן", חייך הרב'ה שמואל, "זה פתק שאותו כתבת, כשהיית כבר ילד גדול, ואחריך הקטן למד אצלי. הוריק לא היו בבית באותו בוקר, ואחריך מסיבה כלשהיא איחר לבוא לכיתה. אתה - כאח בוגר, כתבת עבורו את פתק האיחור. אבל ניצלת את ההזדמנות והוספת עוד כמה מילים: 'לרב'ה שמואל היקר, שדואג לכל התלמידים ומשקיע בהם באהבה, ואנחנו אהבים אותו כל כך...!'

"זהו" - אמר הרב'ה שמואל - "אתה רואה? זה מה שכתבת, בעודך ילד. אבל המילים הללו, מקרב לב תמים וזך, מילים שמביעות הערכת אמת שאין דומה לה - נחקקו בלבי. עד כדי כך, שגם היום, עשור וחצי אחרי, אני מחזיק את הפתק בארנקי, ובכל רגע קשה בעבודה, כשאני חש שכוחותיי לא עומדים לי עוד - אני מוציא את הפתק הזה, ומתחזק בעזרתו!".

סיפור זה, שמקורו בעלון 'משמרת השלום', חושף עד כמה מילה טובה מעניקה כוחות לכל אדם ואדם, ואפילו מחמאה של ילד לאדם מבוגר ביכולתה לנסוך כוחות ולתת עוז ותעצומות... **[מתוך 'פניני פרשת השבוע']**

וּבְפֶּן כִּי יִהְיֶה בּוֹ... עֲזוּזִין וְנִרְפָּא (לג, יז)

אמר חזקיה, אין תפילתו של אדם נשמעת אלא אם כן
משים ליבו כבשר (כבשר שהוא רך ולא כאבן שהוא קשה - רש"י)...
אמר רבי זירא, בשר כתיב ביה 'ונרפא', אדם לא כתיב
ביה 'ונרפא' (סוטה ה).

על כוחה של תפילה מתוך שברון לב נלמד מהמעשה הבא
המסופר מפי בעל המעשה: כשעמדתי לחתן את בני
החמישי, הייתי במצוקה. כמקובל אצלנו, התחייבתי על
תשלום של חצי-חצי, כך עשיתי בארבעת הקודמים, וכך
נחתם בין ההורים בחוזה האירוסין הנוכחי. אלא שאין דומה
חתונת ילד ראשון לחתונת ילד חמישי. בראשון אוכלים
סכונות, בשני מגייסים הלוואות, בשלישי וברביעי מגלגלים
גמ"חים, ובחמישי לומדים להרים ידיים לשמים... כי אין שום
מוצא אחר. מי יכול לקנות חמשה חצאי דירות בתוך שש
שנים מכספי משכורת נורמלית? אף אחד לא! אע"פ שידוע
ששידוכי ילדים הם נס, בכל זאת לא תמיד זוכרים את
הנס... במיוחד כשהוא מתגלגל במראה טבעי - ה'שווער'
מלווה, חבר טוב מגייס הלוואה גדולה, הגיס פותח את
הפק"מ שלו, ולפעמים אפילו מרוויחים בכרטיס הגרלה...
כאילו הם דברים רגילים ונורמליים... עד שלומדים להתפלל
ולבקש, ושוב להתפלל ולבקש מהשותף השלישי, שיעשה
ניסים, כי אין לזה שם אחר. כל חתונה היא נס.

וכך הגעתי לחתונה כשכל נכסי משועבדים לחתונות
הקודמות, משכנתא על הבית שלי וחובות לבנק, הלוואות
מחברים, ערבות מהבוס, הכל נוסה ומוצה עד תום,
וההתחייבות שלי לחתונה עומדת בעינה. את הסכום הגדול
והעיקרי: חצי דירה של ממש - זה לא היה לי.

נוסף על כך, עמדה בפתח צרה נוספת: היה זה בעידן של
כלכלה מאד לא יציבה. באותם ימים, כאשר חיפשתי הלוואה
שתעזור לי להגיע לדירה הנכספת, הסתובבה שמועה,
שהלירה עומדת לעבור פחות שיקפיץ את מחירו של הדולר
פי שניים, דהיינו, אם נניח שכרגע שווה הדולר לירה אחת -
או טו הוא יהיה שווה שתי לירות. וכיון שמחיר דירה
נקבע בדולרים [כך היה בזמנו], ואני משתכר לירות - אצטרך
לשלם בלירות פי שניים. הווה אומר, לעבוד פי שניים,
בעבור אותו סכום... מובן מאליו, ש'בער' לי מאד לשלם על
הדירה עכשיו, במחירה הנוכחי, ולא פי שניים. דהיינו שאם
אצליח למצוא כסף עכשיו, אקנה דולרים במחירם כעת,
ואוכל לשלם על הדירה ביתר קלות. כל החישובים הללו
הסתובבו במוחי, ללא שום אפשרות לעשות משהו בפועל,
כי, למעשה, לא היו לי לא לירות ולא דולרים... 'מי שבידו
הלירות בידו גם הדולר', חשבתי לעצמי, 'לקב"ה אין זה
משנה הסכום או הצורה, אם הוא רוצה לתת לי - הוא ייתן
את מה שאני צריך, בכל צורה שאצטרך. אם כך, אין לי אלא
לבקש ממנו'. החלטתי שבמקום להתרוצץ בין מקומות
שבהם יאמרו לי 'אין', אלך ישירות אל כתובתו של הקב"ה,
ואבקש ממנו את מה שאני צריך. נסעתי אל הכותל המערבי,
ושם ישבתי להגיד את כל התהילים בדמעות שלישי.

שלוש שעות ישבתי שם, ובסיומם לחשתי תפילה אישית,
ויצאתי לכיוון התחנה. והנה עוצר אותי אדם מבוגר, ושאל,
אם אוכל להתפנות אליו לכמה דקות. כמובן עניתי בחיוב.

'יש לי סכום כסף גדול', פתח הזר ואמר, 'ואיני רוצה
להשאיר אותו לא בבית ולא בבנק, ולא אצל הילדים שלי, כי
איני רוצה שידעו באילו סכומים מדובר, ואיני רוצה שיריבו
אחרי ה'מאה ועשרים' שלי. חשבתי להפקיד אותו בידי איש
נאמן, שיקבל על עצמו להיוודע מתי אני הולך לבית עולמי,
ואז יחלק את הכסף לילדים שלי. הלכתי לכותל, וביקשתי
מה' שיאיר את עיני למי לתת את הכסף שהבאתי עימי,
וישבתי שעות לראות מי מגיע ואל מי אפנה. ראיתי אותך,
ומשום מה, מצאת חן בעיני. אני רואה את זה כסימן
משמים. האם תהיה מוכן לקחת ממני את הכסף, לשמור
אותו אצלך, ולהתעניין מידי פעם מה קורה איתי'.

פערתי את פי בתדהמה. זה נראה כסיפור שמישהו הזה
באמצע הלילה. אדם זר עוצר אותי, ורוצה לתת לי כסף
לתקופה לא ידועה, וסומך עלי, מישהו לא מוכר, שלא אקח
את הכסף לעצמי... חשתי כמו בסיפור מעשיה. מובן
שהסכמת. סיפרתי לזר את הסיפור שלי על מה ולמה באתי
להתפלל היום בכותל, והוא חיך באושר ואמר: 'ידעתי
שאתה הוא זה שאצלו אני צריך להפקיד את הכסף,
הרגשתי...! וכך, בו במקום, שולף האיש חבילת שטרות
גדולה, ואנחנו סופרים אותה בעודנו עומדים בפניה ברחבת
הכותל המערבי. היה שם סכום עתק, מעבר למה שהייתי
צריך באותו זמן, הוא רשם לי את שמו וכתובתו, וידא שאני
יודע את כל הפרטים, והלך. מרוב תדהמה, עבר עוד קצת
זמן עד שיכלתי לעקור את רגלי מהמקום. חזרתי אל הכותל
לתפילת הודיה, ומשם שמת' פעמי אל הבנק, הפקדתי את
הכסף לזכות הקבלן, והדירה נעשתה שלנו. כלומר, של הזוג
הצעיר. לאחר מכן מיד מיהרתי אל חלפן כספים להחליף
לדולרים את הסכום הנוטר, שהיה, גם הוא, גדול. 'יומיים
אחר כך פוחתת הלירה, וכל דולר שהיה בידי הפך שווה פי
שניים (!) מערכו, בכסף ישראלי. בכסף הזה חיתנתי את
ילדי השישי... לאחר שחיתנו את כל ילדינו, אספתי את
הסכום הגדול פרוטה לפרוטה, וכשהיה כל סכום ההפקדה
בידי, תהיתי מה אעשה עכשיו. לא רציתי להשאיר סכום
גדול כל כך בביתי, ומצד שני - שליחותי, כמו שידעתי
מהבירורים שעשיתי כל חודש - לא הסתיימה, הזקן האריך
ימים ושנים ועדיין חי. החלטתי לצלצל אליו ולשאול בעצתו,
אולי, בכל זאת, הוא רוצה לעשות משהו אחר בכסף. אני
מתקשר, עונה לי בנו, ואומר בקול שלא הסתיר את הרעד,
כי אביו נפטר לפני שעתיים, ועוד מעט תצא הלווייתו...

באתי, כמובן, לחלוק לו חסד אחרון, זה היה המעט שיכולתי
לעשות אחרי החסד הגדול שהוא גמל עימי. בשבעה,
כשבאתי לנחם, סיפרתי לבניו המופתעים את דבר
ההפקדה, הם היו מופתעים מהסיפור לא פחות ממני.

[מתוך 'האמנתי ואדברה']